OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2008 Rhif 3082 (Cy.271)

ADDYSG, CYMRU

Rheoliadau Trefniadau Cydlafurio (Ysgolion a Gynhelir a Chyrff Addysg Bellach) (Cymru) 2008

Gwnaed - - - -	*28 Tachwedd 2008*
Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - -	*2 Rhagfyr 2008*
Yn dod i rym - -	*31 Rhagfyr 2008*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan adran 166 o Ddeddf Addysg ac Arolygiadau 2006(**1**), yn gwneud y Rheoliadau canlynol:

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Trefniadau Cydlafurio (Ysgolion a Gynhelir a Chyrff Addysg Bellach) (Cymru) 2008 a deuant i rym ar 31 Rhagfyr 2008.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

Dehongli

2.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr "aelod nad yw'n llywodraethwr" ("*non governor member*") yw person a benodwyd gan gydbwyllgor i fod yn aelod ohono ond nad yw'n aelod o gorff llywodraethu sy'n cydlafurio;

ystyr "Deddf 1992" ("*the 1992 Act*") yw Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992(**2**);

ystyr "Deddf 2006" ("*the 2006 Act*") yw Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006;

ystyr "offeryn ac erthyglau" ("*instrument and articles*") mewn perthynas â chorff addysg bellach, yw'r offeryn ac erthyglau llywodraethu sydd mewn grym o dan adran 22 neu 29 o Ddeddf 1992, yn ôl y digwydd;

ystyr "y penadur" ("*the principal*") yw penadur sefydliad neu unrhyw berson sy'n gweithredu fel penadur;

(**1**) 2006 p.40. Trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan yr adran hon i Weinidogion Cymru gan baragraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p.32).
(**2**) 1992 p.13.

ystyr "y Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir" ("*the Government of Maintained Schools Regulations*") yw Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2005(**3**);

ystyr "y Rheoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir" ("*the Staffing of Maintained Schools Regulations*") yw Rheoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2006(**4**); ac

ystyr "sefydliad" ("*institution*") yw sefydliad y mae'r corff addysg bellach wedi'i sefydlu i'w redeg drwy arfer ei bwerau o dan Ddeddf 1992.

(2) Mae unrhyw gyfeiriad yn y Rheoliadau hyn at gorff llywodraethu yn gyfeiriad at gorff llywodraethu ysgol a gynhelir.

Dull cydlafurio rhwng ysgolion a chyrff addysg bellach

3.—(1) Caiff corff llywodraethu, p'un ai ar ei ben ei hun neu ynghyd â chyrff llywodraethu eraill, wneud trefniadau cydlafurio gydag un neu fwy o gyrff addysg bellach, yn ddarostyngedig i reoliadau 50 i 52 o'r Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir.

(2) Caiff corff addysg bellach, p'un ai ar ei ben ei hun neu ynghyd â chyrff addysg bellach eraill, wneud trefniadau cydlafurio gydag un neu fwy o gyrff llywodraethu, yn ddarostyngedig i ddarpariaethau eu hofferyn ac erthyglau.

(3) Caiff corff addysg bellach wneud trefniadau cydlafurio gydag un neu fwy o gyrff addysg bellach, yn ddarostyngedig i ddarpariaethau eu hofferyn ac erthyglau.

(4) Pan fo corff llywodraethu'n gwneud trefniadau cydlafurio'n unol â pharagraff (1) mewn cysylltiad ag unrhyw un o'u swyddogaethau sy'n ymwneud ag aelodau unigol o staff yr ysgol, bydd y Rheoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir yn gymwys i'r broses o gyflawni'r swyddogaethau hynny.

(5) Pan fo corff addysg bellach yn gwneud trefniadau cydlafurio'n unol â pharagraffau (2) neu (3) mewn cysylltiad ag unrhyw un o'i swyddogaethau sy'n ymwneud ag aelodau unigol o staff y sefydliad, bydd darpariaethau perthnasol yr offeryn ac erthyglau'n gymwys i waith cyflawni'r swyddogaethau hynny.

(6) Yn ddarostyngedig i baragraff (7), pan fo cyrff sy'n cydlafurio yn gwneud trefniadau'n unol â pharagraffau (1), (2) neu (3), cânt ddirprwyo hefyd y gwaith o gyflawni unrhyw rai o'u swyddogaethau i gydbwyllgor a sefydlir ganddynt.

(7) Pan fo'r corff sy'n cydlafurio—

(a) yn gorff llywodraethu, yr unig swyddogaethau y caiff y corff hwnnw eu dirprwyo i gydbwyllgor yw'r rhai y caniateir eu dirprwyo o dan reoliad 50 o'r Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir;

(b) yn gorff addysg bellach, yr unig swyddogaethau y caiff y corff hwnnw eu dirprwyo i gydbwyllgor yw'r rhai y caniateir eu dirprwyo i bwyllgor o dan ddarpariaethau perthnasol ei offeryn ac erthyglau.

(8) At ddibenion y Rheoliadau hyn, yn rheoliadau 50 i 52 o'r Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir—

(a) ystyr "pwyllgor" ("*committee*") yw cydbwyllgor a sefydlwyd yn unol â pharagraff (6);

(b) ystyr "llywodraethwr" ("*governor*") yw aelod o unrhyw un o'r cyrff llywodraethu sy'n cydlafurio; ac

(c) ystyr "pennaeth" ("*head teacher*") yw pennaeth unrhyw un o'r ysgolion.

(**3**) O.S. 2005/2914 (Cy.211), fel y'i diwygiwyd gan Reoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2006/873 (Cy.81), Rheoliadau Cynghorau Ysgol (Cymru) 2005/3200 (Cy.236) a chan Reoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2007/944 (Cy.80).

(**4**) O.S. 2006/873 (Cy.81), fel y'i diwygiwyd gan Reoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2007/944 (Cy.80).

Sefydlu cydbwyllgorau

4.—(1) Rhaid i'r cyrff sy'n cydlafurio benderfynu, ac adolygu'n flynyddol, y cyfansoddiad, y cylch gorchwyl ac (yn ddarostyngedig i reoliad 6) aelodaeth unrhyw gydbwyllgor y maent yn penderfynu ei sefydlu.

(2) Y cworwm ar gyfer cyfarfod o'r cydbwyllgor ac ar gyfer unrhyw bleidlais ar unrhyw fater mewn cyfarfod o'r fath yw hanner (wedi'i dalgrynnu i fyny i rif llawn) aelodaeth y cydbwyllgor heb gynnwys unrhyw swyddi gwag ac unrhyw aelodau a gafodd eu hatal o'r cyfarfod hwnnw yn unol â rheoliad 7.

(3) Rhaid i gydbwyllgor benodi cadeirydd bob blwyddyn a chaniateir symud ei gadeirydd o'i swydd ar unrhyw adeg.

(4) Rhaid i gydbwyllgor ethol aelod o'r cydbwyllgor hwnnw i weithredu fel cadeirydd yn absenoldeb y cadeirydd a benodwyd o dan baragraff (3).

(5) Ni chaiff neb sy'n cael ei gyflogi i weithio yn yr ysgol neu'r corff addysg bellach, nac unrhyw un o ddisgyblion cofrestredig yr ysgol neu'r corff addysg bellach weithredu fel cadeirydd cydbwyllgor.

(6) Caniateir i aelodaeth cydbwyllgor gynnwys aelodau nad ydynt yn llywodraethwyr ac mae i ba raddau y mae gan y cyfryw aelodau hawl i bleidleisio yn fater i'w benderfynu gan y cydbwyllgor.

(7) Rhaid i fwyafrif yr aelodau ar unrhyw gydbwyllgor fod yn llywodraethwyr.

Clercod y cydbwyllgorau

5.—(1) Rhaid i gydbwyllgor benodi clerc (a rhaid iddo beidio â bod yn bennaeth nac yn benadur) a chaniateir iddo symud y clerc o'i swydd ar unrhyw adeg.

(2) Caiff cydbwyllgor, os bydd y clerc yn methu â bod yn bresennol yn un o'i gyfarfodydd, benodi unrhyw un o'i aelodau (nad yw'n bennaeth nac yn benadur) i weithredu fel clerc at ddibenion y cyfarfod hwnnw.

(3) Rhaid i'r clerc—

(a) cynnull cyfarfodydd y cydbwyllgor;

(b) mynychu cyfarfodydd y cydbwyllgor a sicrhau bod cofnodion o'r trafodion yn cael eu llunio; ac

(c) cyflawni unrhyw swyddogaethau eraill a benderfynir gan y cydbwyllgor.

Aelodau nad ydynt yn llywodraethwyr

6.—(1) Bydd aelod nad yw'n llywodraethwr yn parhau yn ei swydd hyd nes iddo gael ei symud ohoni yn unol â rheoliad 4(1) neu 6(7).

(2) Mae unrhyw berson, sydd wedi ei anghymhwyso rhag dal swydd fel llywodraethwr o dan reoliad 24 o'r Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir a pharagraffau 2 i 12 o Atodlen 5 iddynt, wedi ei anghymhwyso yn yr un modd rhag dal, neu barhau i ddal, swydd fel aelod nad yw'n llywodraethwr o gydbwyllgor.

(3) Yn ddarostyngedig i baragraffau (4), (5) a (6), rhaid i'r cyrff llywodraethu sy'n cydlafurio benderfynu hawliau pleidleisio aelodau nad ydynt yn llywodraethwyr.

(4) Rhaid i aelod nad yw'n llywodraethwr beidio â phleidleisio ar unrhyw benderfyniad ynghylch y canlynol—

(a) disgybl unigol (nad yw'n dod o dan is-baragraffau (5)(a) neu (5)(b)) neu aelod staff os cafodd yr aelod nad yw'n llywodraethwr ei wahardd o dan reoliad 7(2) o'r rhan honno o'r cyfarfod y cafodd y mater ei ystyried ynddi;

(b) cyllideb ac ymrwymiadau ariannol corff llywodraethu sy'n cydlafurio;

(c) disgyblu staff;

(ch) diswyddo staff; neu

(d) apelau o ganlyniad i unrhyw fater ynghylch disgyblu staff neu ddiswyddo staff.

(5) Ni chaiff aelod nad yw'n llywodraethwr fod yn aelod o unrhyw gydbwyllgor sydd i ystyried unrhyw benderfyniad ynghylch y canlynol—

(a) derbyniadau; neu

(b) disgyblu disgyblion.

(6) Rhaid i aelod nad yw'n llywodraethwr beidio â phleidleisio ar unrhyw fusnes arall a drafodir gan gydbwyllgor oni bai ei fod yn 18 oed neu drosodd ar ddyddiad ei benodi.

(7) Caniateir i gydbwyllgor symud aelod nad yw'n llywodraethwr o'i swydd ar unrhyw adeg.

Hawl personau i fynychu cyfarfodydd cydbwyllgorau

7.—(1) Yn ddarostyngedig i reoliad 9 ac i'r Atodlen mae gan y personau canlynol hawl i fynychu unrhyw gyfarfod cydbwyllgor—

(a) unrhyw aelod sy'n un o lywodraethwyr y cydbwyllgor, ar yr amod nad yw'n aelod o gorff llywodraethu a gafodd ei atal yn unol â rheoliad 49 o'r Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir;

(b) pennaeth corff sy'n cydlafurio, p'un a yw'n aelod o'r cydbwyllgor neu beidio;

(c) penadur corff sy'n cydlafurio, p'un a yw'n aelod o'r cydbwyllgor neu beidio;

(ch) clerc y cydbwyllgor; a

(d) unrhyw bersonau eraill y bydd y cydbwyllgor yn penderfynu rhoi hawl iddynt.

(2) Caniateir i gydbwyllgor wahardd aelod nad yw'n llywodraethwr o unrhyw ran o'i gyfarfod pan fo'r busnes sydd o dan ystyriaeth yn ymwneud ag aelod unigol o'r staff, neu ddisgybl unigol neu fyfyriwr unigol.

(3) Nid yw paragraff 1(b) nac 1(c) yn gymwys o ran y pwyllgorau y cyfeirir atynt yn rheoliadau 55 a 56 o'r Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir nac o ran unrhyw gydbwyllgor neu banel dethol sy'n arfer unrhyw swyddogaeth o dan reoliadau 9 i 34 o'r Rheoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir.

Trafodion cydbwyllgorau

8.—(1) Rhaid i'r clerc gynnull cyfarfodydd y cydbwyllgor, a phan fydd yn arfer y swyddogaeth hon, rhaid iddo gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddyd a roddir gan y canlynol—

(a) y cydbwyllgor;

(b) cadeirydd y cydbwyllgor, i'r graddau nad yw'r cyfarwyddyd hwnnw'n anghyson ag unrhyw gyfarwyddyd a roddwyd o dan is-baragraff (a).

(2) Pan na fo clerc wedi'i benodi, rhaid i'r cyfarfodydd gael eu cynnull gan y cadeirydd y mae'n rhaid iddo, pan fo'n arfer y swyddogaeth hon, gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddyd a roddir gan y cydbwyllgor.

(3) Yn ddarostyngedig i unrhyw gyfarwyddyd a roddir yn unol â pharagraff (1), o leiaf bum niwrnod clir ymlaen llaw rhaid i'r clerc roi i bob aelod o'r cydbwyllgor, i'r awdurdod addysg lleol ac i benaethiaid a phenaduriaid y cyrff sy'n cydlafurio (p'un a ydynt yn aelodau o'r cydbwyllgor ai peidio)—

(a) hysbysiad ysgrifenedig o'r cyfarfod;

(b) copi o'r agenda ar gyfer y cyfarfod; ac

(c) unrhyw adroddiadau neu bapurau arall sydd i'w hystyried yn y cyfarfod;

ond pan fo cadeirydd y cydbwyllgor yn penderfynu ar y sail bod materion y mae gofyn eu hystyried ar fyrder, bydd yn ddigonol os bydd yr hysbysiad ysgrifenedig o'r cyfarfod yn datgan y ffaith honno a bod yr hysbysiad, yr agenda a'r adroddiadau neu'r papurau eraill sydd i'w hystyried yn y cyfarfod yn cael eu rhoi o fewn unrhyw gyfnod byrrach y bydd yn cyfarwyddo bod rhaid eu rhoi ynddo (yn ôl y digwydd).

(4) Nid yw trafodion cydbwyllgor yn cael eu hannilysu gan y canlynol—

(a) unrhyw swydd wag ymhlith aelodau'r cydbwyllgor; neu

(b) unrhyw ddiffyg ym mhenodiad unrhyw aelod o'r cydbwyllgor.

(5) Ni chaniateir pleidleisio ar unrhyw fater mewn cyfarfod cydbwyllgor onid yw'r mwyafrif o aelodau'r cydbwyllgor sy'n bresennol yn aelodau o gorff sy'n cydlafurio.

(6) Mae pob cwestiwn sydd i'w benderfynu mewn un o gyfarfodydd y cydbwyllgor i'w benderfynu drwy fwyafrif o bleidleisiau aelodau'r cydbwyllgor sy'n bresennol ac sy'n pleidleisio ar y cwestiwn.

(7) Pan fo pleidleisiau'n rhannu'n gyfartal mae gan y person sy'n gweithredu fel cadeirydd at ddibenion y cyfarfod ail bleidlais neu bleidlais fwrw, ar yr amod bod y person hwnnw yn aelod o gorff sy'n cydlafurio.

Cyfyngiadau ar bersonau i gymryd rhan mewn trafodion

9.—(1) Yn y rheoliad hwn ac yn yr Atodlen ystyr "person perthnasol" ("*relevant person*") yw aelod o'r cydbwyllgor, pennaeth neu benadur corff sy'n cydlafurio (yn y naill achos a'r llall, p'un a yw'n aelod o'r cydbwyllgor ai peidio) neu glerc y cydbwyllgor.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (4)—

(a) pan fo'n bosibl, ynghylch unrhyw fater, bod gwrthdaro rhwng buddiannau person perthnasol a buddiannau corff sy'n cydlafurio;

(b) pan fo'n ofynnol cael gwrandawiad teg a bod unrhyw amheuaeth resymol ynghylch gallu person perthnasol i weithredu'n ddiduedd ynghylch unrhyw fater; neu

(c) pan fo gan berson perthnasol fuddiant ariannol yn unrhyw fater;

rhaid i'r person hwnnw, os yw'n bresennol mewn cyfarfod o'r cydbwyllgor lle mae'r mater yn bwnc sy'n cael ei ystyried, ddatgelu ei fuddiant, ymneilltuo o'r cyfarfod a pheidio â phleidleisio ar y mater o dan sylw.

(3) Rhaid peidio â dehongli unrhyw beth yn y rheoliad hwn neu yn yr Atodlen mewn modd a fyddai'n atal—

(a) y cydbwyllgor rhag—

(i) caniatáu i berson y mae'n ymddangos iddo ei fod yn gallu rhoi tystiolaeth i fynychu unrhyw wrandawiad a gynhelir gan y cydbwyllgor i ymchwilio i unrhyw fater a chyflwyno'i dystiolaeth; neu

(ii) gwrando ar sylwadau gan berson perthnasol sy'n gweithredu yn rhinwedd swyddogaeth nad yw'n swyddogaeth person perthnasol;

(b) person perthnasol rhag ymrwymo i gontract â chorff sy'n cydlafurio a hwnnw'n gontract y mae ganddo hawl i gael elw ohono.

(4) Nid yw'n ofynnol o dan y rheoliad hwn na'r Atodlen i berson sy'n gweithredu fel clerc cyfarfod cydbwyllgor ymneilltuo o gyfarfod onid yw ei benodiad i swydd, ei dâl, neu gamau disgyblu yn ei erbyn yn bwnc sy'n cael ei ystyried, ond os byddai'r rheoliad hwn neu'r Atodlen wedi'i gwneud yn